

Sustavi grijanja u zgradarstvu - metoda proračuna toplinskog opterećenja prema EN 12831

1. PROJEKTNI TOPLINSKI GUBICI PROSTORIJE

$$\Phi_i = \Phi_{T,i} + \Phi_{V,i} \quad [\text{W}] \quad (1)$$

$\Phi_{T,i}$ - projektni transmisijski gubici topline prostorije [W]

$\Phi_{V,i}$ - projektni ventilacijski gubici topline prostorije [W]

1.1. PROJEKTNI TRANSMISIJSKI GUBICI

$$\Phi_{T,i} = (H_{T,ie} + H_{T,iue} + H_{T,ig} + H_{T,ij})(\theta_{int,i} - \theta_e) \quad [\text{W}] \quad (2)$$

$H_{T,ie}$ – koeficijent transmisijskog gubitka od grijanog prostora prema vanjskom okolišu [W/K]

$H_{T,iue}$ – koeficijent transmisijskog gubitka od grijanog prostora kroz negrijani prostor prema vanjskom okolišu [W/K]

$H_{T,ig}$ – stacionarni koeficijent transmisijskog gubitka od grijanog prostora prema tlu [W/K]

$H_{T,ij}$ – koeficijent transmisijskog gubitka od grijanog prostora prema susjednom grijanom prostoru različite temperature [W/K]

$\theta_{int,i}$ – unutarnja projektna temperatura grijanog prostora [°C]

θ_e – vanjska projektna temperatura [°C]

1.1.1. Transmisijski gubici prema vanjskom okolišu – koeficijent gubitka $H_{T,ie}$

$$H_{T,ie} = \sum_k A_k U_k e_k + \sum_l \Psi_l l_l e_l \quad [\text{W/K}] \quad (3)$$

A_k - površina plohe "k" (zid, prozor, vrata, strop, pod) kroz koju prolazi toplina [m²]

e_k, e_l - korekcijski faktori izloženosti koji uzimaju u obzir klimatske utjecaje kao vlažnost, temperatura, brzina vjetera. Određuju se na nacionalnoj razini. Ako vrijednosti nisu određene nacionalnoj razini uzeti 1.

U_k - koeficijent prolaza topline elementa građevine "k" [W/m²K]

l_l - dužina linijskog toplinskog mosta između vanjskog okoliša i prostorije [m]

Ψ_l - linearni koeficijent prolaza topline linearnog toplinskog mosta "l" [W/mK]

1.1.2. Transmisijski gubici kroz negrijane prostore – koeficijent gubitka $H_{T,iue}$

$$H_{T,iue} = \sum_k A_k U_k b_u + \sum_l \Psi_l l b_u \quad [\text{W/K}] \quad (4)$$

b_u - faktor smanjenja temperaturne razlike koji uzima u obzir temperaturu negrijanog prostora i vanjsku prjektnu temperaturu

Faktor smanjenja temperaturne razlike se određuje na jedan od slijedecih nacina:

a) ako je temperatura negrijanog prostora poznata ili se racuna onda:

$$b_u = \frac{\theta_{\text{int},i} - \theta_u}{\theta_{\text{int},i} - \theta_e} \quad [-] \quad (5)$$

Temperatura u negrijanim prostorima θ_u , može se izracunati prema DIN 4107:

$$\theta_u = \frac{\sum_i (UA)_{\text{int},i} \theta_{\text{int},i} + \sum_j (UA)_{\text{ue},j} \theta_e}{\sum_i (UA)_{\text{int},i} + \sum_j (UA)_{\text{ue},j}} \quad [^\circ\text{C}] \quad (6)$$

$\Sigma(UA)_{\text{int},i}$ - suma umnožaka UA za pregrade prostorije koje graniče sa susjednim prostorijama [W/K]

$\Sigma(UA)_{\text{u,e}}$ - suma umnožaka UA za pregrade prostorije koje graniče s vanjskim zrakom

b) ako je temperatura negrijanog prostora nepoznata onda prema preporucenim vrijednostima :

Tablica 1. Faktor smanjenja temperaturne razlike, b_u

Negrijani prostor	b_u
Prostorija	
sa 1 vanjskim zidom	0,4
sa najmanje 2 vanjska zida bez vanjskih vrata	0,5
sa najmanje 2 vanjska zida i vanjskim vratima (npr. garaze, hodnjici)	0,6
sa 3 vanjska vrata (npr. vanjsko stubiste)	0,8

Podrum - bez prozora/vanjskih vrata - sa prozorima/vanjskim vratima	0,5 0,8
Potkrovlje - neizolirani krov velike propusnosti (npr. crijep ili drugi nekontinuirani pokrov) - drugi tipovi krova bez izolacije - izolirani krov	1,0 0,9 0,7
Uutarnji neventilirani prostori (bez vanjskih zidova, broj izmjena zraka manji od 0,5 h ⁻¹)	0
Unutarnji prostori sa prirodnom ventilacijom (povrsina otvora/volumen prostorije >0.005 m ² /m ³)	1,0
Podignuti pod (pod iznad razine tla)	0,8

1.1.3. Transmisijski gubici prema tlu – koeficijent gubitka $H_{T,ig}$

$$H_{T,ig} = f_{g1} f_{g2} \left(\sum_k A_k U_{equiv,k} \right) G_w \quad [\text{W/K}] \quad (7)$$

f_{g1} - korekcijski faktor za utjecaj godišnje oscilacije vanjske temperature
predložena vrijednost: 1.45

f_{g2} - faktor smanjenja temperaturne razlike koji uzima u obzir razliku između godišnje srednje vanjske i vanjske projektne temperature prema jednadzbi:

$$f_{g2} = \frac{\theta_{int,i} - \theta_{m,e}}{\theta_{int,i} - \theta_e} ; \quad (8)$$

$U_{eq,k}$ - ekvivalentni koef. prolaza topline iz tablica i dijagrama prema tipologiji poda (dubina ispod površine tla, koef. Upod, karakt. B' ...) (W/m²K)

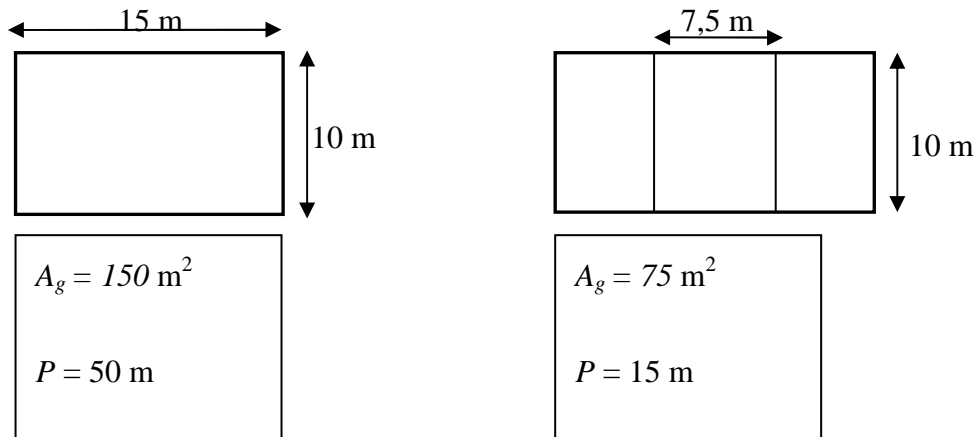
G_w - korekcijski faktor za utjecaj podzemne vode, za udaljenost poda do vode ≤1m uzeti 1.15; inače 1.00

Karakteristicni parametar, B' , se određuje prema jednadzbi:

$$B' = \frac{A_g}{0,5P} \quad [\text{m}] \quad (9)$$

A_g - površina poda [m^2]

P - ukupna dužina vanjskih zidova koji odvajaju grijani prostor od vanjskog okolisa [m]

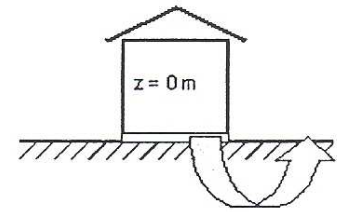
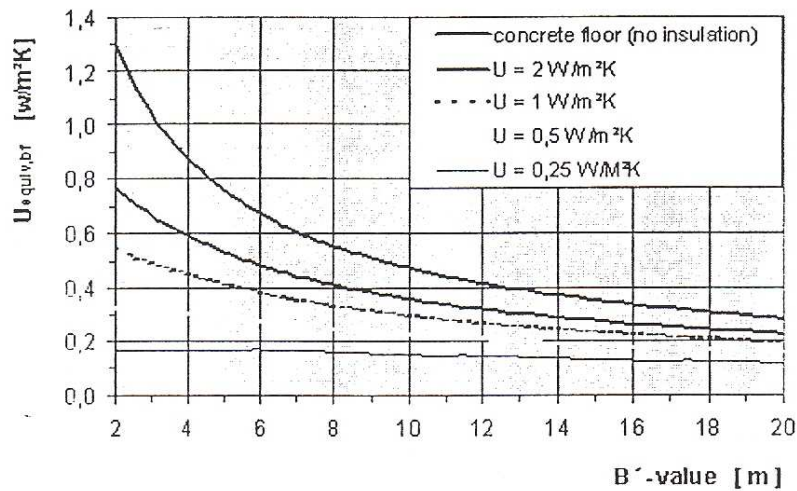

Slika 1. Određivanje parametra B'

Parametar B' , izračunati za svaku prostoriju posebno na jedan od tri slijedeća načina:

- za sve prostorije bez vanjskih zidova koji odvajaju grijani prostor od vanjske okoline, koristiti B' izračunat za građevinu u cjelini
- za sve prostorije sa dobro izoliranim podom ($U_{\text{floor}} < 0,25 \text{ W/m}^2\text{K}$), koristiti B' izračunat za građevinu u cjelini
- za sve ostale prostorije, izračunati B' za svaku prostoriju posebno

Konstrukcija poda u razini tla

$U_{equiv,bf}$

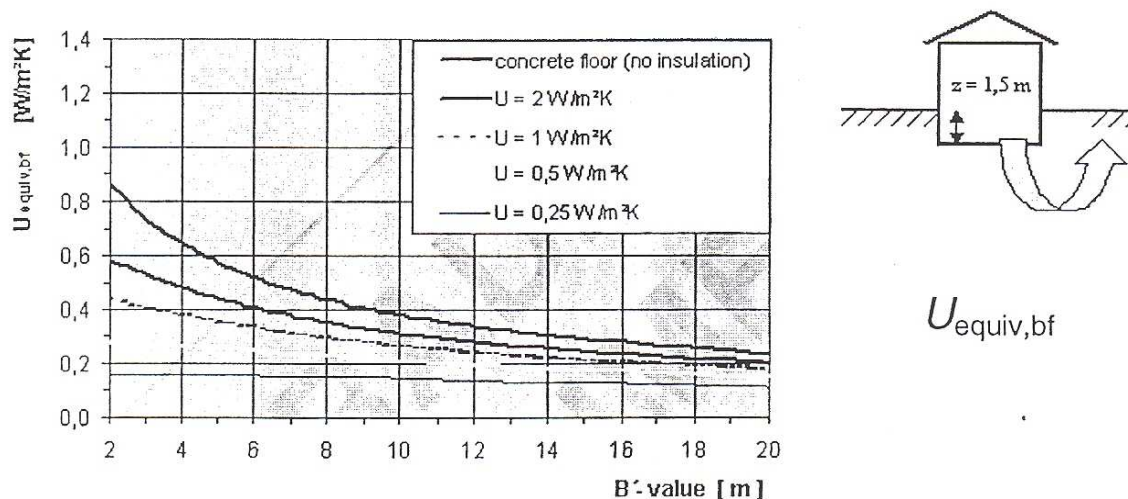
Slika 2. $U_{equiv,bf}$ - vrijednost za podrumski pod za pod u razini tla, kao funkcija koeficijenta prolaza topline poda i vrijednosti B'

Tablica 2. $U_{equiv,bf}$ - vrijednost za podrumski pod za pod u razini tla, kao funkcija koeficijenta prolaza topline poda i vrijednosti B'

B' [m]	$U_{equiv,bf}$ (za $z = 0$ m) W/m ² K				
	bez izolacije	$U_{floor} = 2,0$ W/m ² K	$U_{floor} = 1,0$ W/m ² K	$U_{floor} = 0,5$ W/m ² K	$U_{floor} = 0,25$ W/m ² K
2	1,30	0,77	0,55	0,33	0,17
4	0,88	0,59	0,45	0,30	0,17
6	0,68	0,48	0,38	0,27	0,17
8	0,55	0,41	0,33	0,25	0,16
10	0,47	0,36	0,30	0,23	0,15
12	0,41	0,32	0,27	0,21	0,14
14	0,37	0,29	0,24	0,19	0,14
16	0,33	0,26	0,22	0,18	0,13
18	0,31	0,24	0,21	0,17	0,12
20	0,28	0,22	0,19	0,16	0,12

Grijani podrum sa razinom poda ispod razine tla

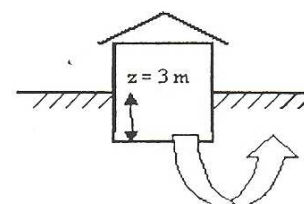
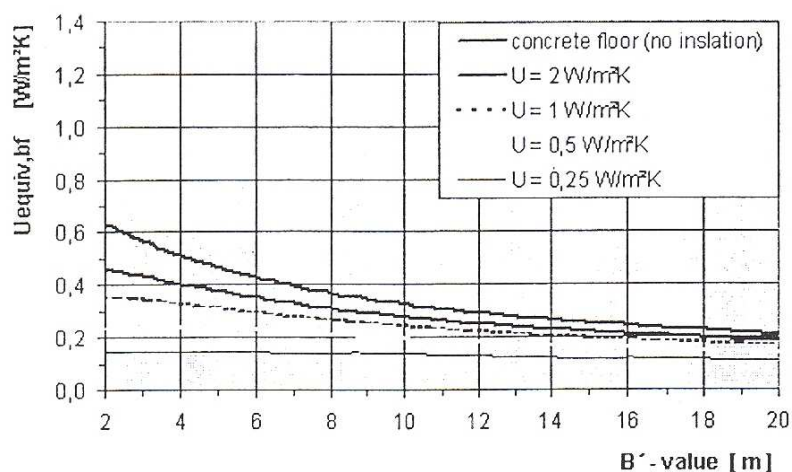
Za razliku od poda u razini tla ovdje se računaju ekvivalentni koeficijenti prolaza topline za elemente pod $U_{equiv,bf}$, i za zidove $U_{equiv,bw}$. Kod podruma koji su djelomično ispod razine tla, gubici topline onih dijelova koji su iznad tla računaju se prema 1.1.1. a dijelovi koji su ispod razine tla prema slijedećim dijagramima i tablicama.

Slika 3. $U_{equiv,bf}$ - vrijednost za podrumski pod 1,5 m ispod razine tla kao funkcija koeficijenta prolaza topline poda i vrijednosti B'

Tablica 3. $U_{equiv,bf}$ - vrijednost za podrumski pod 1,5 m ispod razine tla kao funkcija koeficijenta prolaza topline poda i vrijednosti B'

B' [m]	$U_{equiv,bf}$ (za $z = 1,5$ m)				
	W/m ² K				
	bez izolacije	$U_{floor} = 2,0$ W/m ² K	$U_{floor} = 1,0$ W/m ² K	$U_{floor} = 0,5$ W/m ² K	$U_{floor} = 0,25$ W/m ² K
2	0,86	0,58	0,44	0,28	0,16
4	0,64	0,48	0,38	0,26	0,16
6	0,52	0,40	0,33	0,25	0,15
8	0,44	0,35	0,29	0,23	0,15
10	0,38	0,31	0,26	0,21	0,14
12	0,34	0,28	0,24	0,19	0,14
14	0,30	0,25	0,22	0,18	0,13
16	0,28	0,23	0,20	0,17	0,12
18	0,25	0,22	0,19	0,16	0,12
20	0,24	0,20	0,18	0,15	0,11

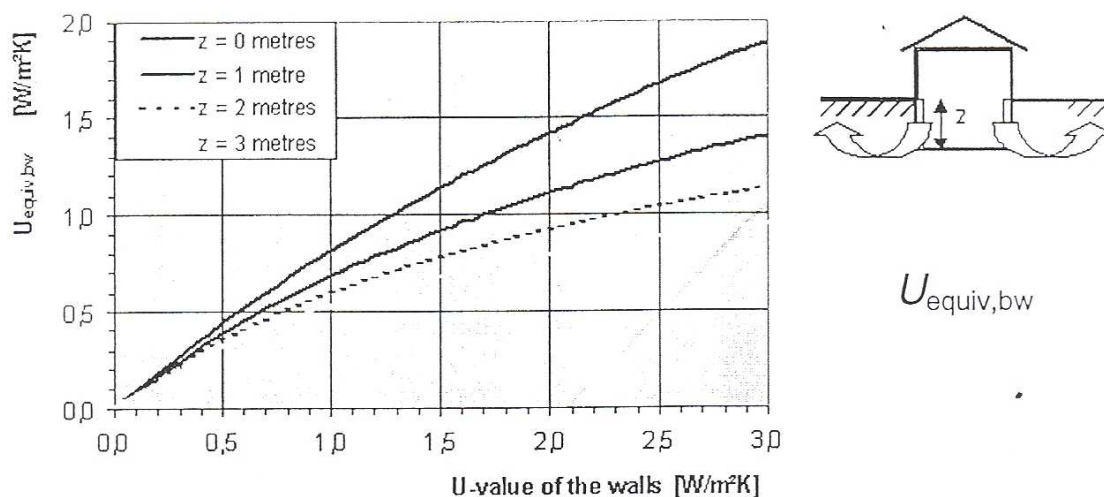

$U_{equiv,bf}$

Slika 4. $U_{equiv,bf}$ - vrijednost za podrumski pod 3 m ispod razine tla kao funkcija koeficijenta prolaza topline poda i vrijednosti B'

Tablica 4. $U_{equiv,bf}$ - vrijednost za podrumski pod 3 m ispod razine tla kao funkcija koeficijenta prolaza topline poda i vrijednosti B'

B' [m]	$U_{equiv,bf}$ (za $z = 3$ m) W/m^2K				
	bez izolacije	$U_{floor} = 2,0 W/m^2K$	$U_{floor} = 1,0 W/m^2K$	$U_{floor} = 0,5 W/m^2K$	$U_{floor} = 0,25 W/m^2K$
2	0,63	0,46	0,35	0,24	0,14
4	0,51	0,40	0,33	0,24	0,14
6	0,43	0,35	0,29	0,22	0,14
8	0,37	0,31	0,26	0,21	0,14
10	0,32	0,27	0,24	0,19	0,13
12	0,29	0,25	0,22	0,18	0,13
14	0,26	0,23	0,20	0,17	0,12
16	0,24	0,21	0,19	0,16	0,12
18	0,22	0,20	0,18	0,15	0,11
20	0,21	0,18	0,16	0,14	0,11

Slika 5. $U_{equiv,bw}$ - vrijednost za zidove grijanog podruma, kao funkcija koeficijenta prolaza topline zidova i dubine z ispod razine tla

Tablica 5. $U_{equiv,bw}$ - vrijednost za zidove grijanog podruma, kao funkcija koeficijenta prolaza topline zidova i dubine z ispod razine tla

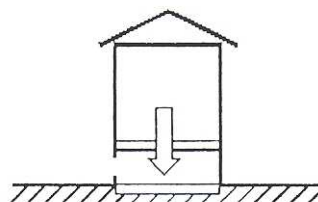
U_{wall} w/m ² K	$U_{equiv,bw}$ W/m ² K			
	$z = 0$ m	$z = 1$ m	$z = 2$ m	$z = 3$ m
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,50	0,44	0,39	0,35	0,32
0,75	0,63	0,54	0,48	0,43
1,00	0,81	0,68	0,59	0,53
1,25	0,98	0,81	0,69	0,61
1,50	1,14	0,92	0,78	0,68
0,75	1,28	1,02	0,85	0,74
2,00	1,42	0,11	0,92	0,79
2,25	1,55	0,19	0,98	0,84
2,50	1,67	1,27	1,04	0,88
2,75	1,78	1,34	1,09	0,92
3,00	1,89	1,41	1,13	0,96

Negrijani podrum

Koeficijent transmisivskih gubitaka za pod koji odvaja grijani prostor od negrijanog podruma računa se prema 1.1.2. Koeficijent U poda se računa na isti način kao za pod bez utjecaja tla, pa se jednadžba (7), kao i faktori f_{g1}, f_{g2} i G_w ne uzimaju u obzir

Podignuti pod

Koeficijent transmisivskih gubitaka za podignuti pod računa se prema 1.1.2. Koeficijent prolaza topline U za podignuti pod računa se isto kao za pod bez utjecaja tla pa se jednadžba (7), kao i faktori f_{g1}, f_{g2} i G_w ne uzimaju u obzir

1.1.4. Gubici topline prema susjednim prostorijama grijanim na različitu temperaturu – koeficijent transmisivskih gubitaka $H_{T,ij}$

$$H_{T,ij} = \sum_k f_{ij} A_k U_k \quad [\text{W/K}] \quad (10)$$

f_{ij} - faktor smanjenja temperaturne razlike koji uzima u obzir razliku između temperature susjednog prostora i vanjske projektne temperature:

$$f_{ij} = \frac{\theta_{int,i} - \theta_{ads}}{\theta_{int,i} - \theta_e} \quad [-] \quad (11)$$

Tablica 2. Unutarnja projektne temperatura grijanih prostorija - osjetna temperatura

Namjena prostorije	ϑ_u [°C]
1. Stambene zgrade	
Dnevna, spavaća soba, kuhinja, zahod	20
Kupaonica	24

Hodnici i pomoćne grijane prostorije	15
Stubišta	10
2. Administrativne zgrade	
Sve prostorije osim sporednih i zahoda	20
Sporedne prostorije, zahod	15
3. Trgovine	
Prodajne prostorije, manje prodavaonice	20
Prodaja prehrambenih proizvoda, opća skladišta	18
Skladišta suhomesnatih proizvoda	15
Skladišta sira	12
Sporedne prostorije i stubišta	kao pod 1.
4. Hoteli	
Hotelske sobe, dvorane, sobe za sastanke	20
Ostale prostorije	kao pod 1.
5. Školske zgrade	
Učionice, knjižnica, aula, višenamjenske dvorane, hodnici, gimnastička dvorana	20
Kuhinja	18
Ostale prostorije	kao pod 1.
6. Bolnice, ambulante	
Operacijska dvorana, sobe za novorođenčad	25
Ostale prostorije	22
7. Kazališta, koncertne dvorane	20
8. Crkve (općenito)	15
9. Radionice – najmanje	15
Pri radu uz sjedenje	20
10. Vojarne	20
11. Bazeni	
Bazenski prostor (najmanje 2°C iznad temp. vode)	28
Tuševi	24
Garderobe	22
12. Muzeji, galerije, zračne luke	20
13. Željezničke stanice - prostorije za prijem i ispraćaj, prodaja karata	15
14. Prostorije sa zahtjevom za sprečavanjem mogućnosti smrzavanja	5

Tablica 8. Vanjska projektna temperatura θ_e , za gradove i mjesta u RH

Belje	-18	Nova Gradiška	-18
Benkovac	- 6	Ogulin	-20
Bjelovar	-18	Opatija	- 6
Cres	- 6	Osijek	-18
Crikvenica	- 6	Pazin	- 6
Čakovec	-20	Petrinja	-21
Čazma	-18	Poreč	- 7
Daruvar	-18	Požega	-20
Delnice	-18	Pula	- 6
Donji Miholjac	-18	Rab	- 4
Dubrovnik	- 2	Rijeka	- 8
Đakovo	-18	Rovinj	- 6
Garešnica	-18	Senj	- 6
Gospić	-24	Sisak	-18
Hvar	- 2	Slavonski Brod	-18
Imotski	- 6	Slunj	-16
Jastrebarsko	-18	Split	- 4
Karlovac	-18	Šibenik	- 6
Knin	- 9	Topusko	-21
Koprivnica	-18	Trogir	- 4
Krk	- 6	Varaždin	-20
Križevci	-16	Veli Lošinj	- 3
Kutina	-18	Vinkovci	-18
Lepoglava	-21	Virovitica	-20
Lipik	-21	Vukovar	-18
Makarska	- 4	Zadar	- 6
Našice	-18	Zagreb	-15

1.2. VENTILACIJSKI TOPLINSKI GUBICI

$$\Phi_{V,i} = H_{V,i} \cdot (\vartheta_{int,i} - \vartheta_e) \quad [\text{W}] \quad (12)$$

$H_{V,i}$ – koeficijent ventilacijskih toplinskih gubitaka [W/K]

$\theta_{int,i}$ – unutarnja projektna temperatura grijanog prostora [°C]

θ_e – vanjska projektna temperatura [°C]

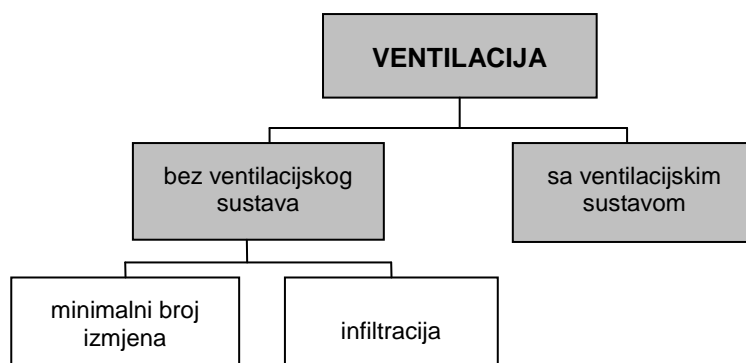
$$H_{V,i} = V_i \cdot \rho \cdot c_p \quad [\text{W/K}] \quad (13)$$

V_i – protok zraka u grijani prostor [m³/s]

ρ – gustoća zraka pri $\theta_{int,i}$ [kg/m³]

c_p – specifični toplinski kapacitet zraka pri $\theta_{int,i}$ [kJ/kgK]

Određivanje protoka zraka V_i :

Bez ventilacijskog sustava:

$$V_i = \max(V_{inf,i}, V_{min,i})$$

$V_{inf,i}$ – maksimalni protok zraka u prostoriju usljed infiltracije kroz zazor

$V_{min,i}$ – minimalni higijenski protok zraka

$$V_{min,i} = n_{min} \cdot V_i \quad [\text{m}^3/\text{h}] \quad (14)$$

V_i – volumen prostorije [m³]

n_{min} – minimalni broj izmjena zraka (nacionalni dodatak) [h⁻¹]

Tablica 9. minimalni broj izmjena n_{min}

Tip prostorije	n_{min} [h^{-1}]
Prostor za boravak (default)	0,5
kuhinja ili kupaona sa prozorom	1,5
Uredski prostor	1,0
Soba za sastanke, učiona	2,0

Infiltracija kroz zazore:

$$V_{inf,i} = 2 \cdot V_{int} \cdot n_{50} \cdot e_i \cdot \varepsilon_i \quad [m^3/h] \quad (15)$$

n_{50} - broj izmjena zraka u prostoriji (h^{-1}) pri razlici tlaka 50 Pa

e_i - koeficijent zaštićenosti, uzima u obzir tjecaj vjetra odnosno zaštićenost zgrade i broj otvora prema okolici

ε_i - Korekcijski faktor za visinu, uzima u obzir različit odnos tlakova sa povećanjem visine iznad zemlje

Tablica 10. Broj izmjena zraka, n_{50}

Gadevina	n_{50} [h^{-1}]		
	stupanj zabrtvljenosti		
	visok (dobro zabrtvljeni prozori i vrata)	srednji (dvostruki prozori, normalno zabrtvljeni)	nizak (jednostruki prozori bez brtvi)
Obiteljska kuća	< 4		> 10
ostali tipovi zgrada	< 2	2 - 5	> 5

Tablica 11. Koeficijent zaštićenosti e_i

Klasa zaštićenosti	e_i		
	Grijani prostor bez vanjskih otvora	Grijani prostor s jednim vanjskim otvorom	Grijani prostor s više od jednog vanjskog otvora
Bez zaštite (Građvine na vjetrovitom području, visoke zgrade u gradovima)	0	0,03	0,05
Srednja zaštita (građvine okružene drvećem i drugim zgradama)	0	0,02	0,03
Visoka zaštita (građvine srednje visine u centru grada, građvine u šumi)	0	0,01	0,02

Tablica 12. Korekcijski faktor za visinu, ε_i

Visina grijanog prostora iznad tla (sredina visine prostorije do razine tla)	ε
0 – 10 m	1,0
> 10 – 30 m	1,2
> 30 m	1,5

Sa ventilacijskim sustavom:

$$V_i = V_{inf,i} + V_{su,i} \cdot f_{V,i} + V_{mech,inf,i} \quad [\text{m}^3/\text{h}] \quad (16)$$

- $V_{inf,i}$ - protok zraka u prostoriju usljed infiltracije kroz zazore [m^3/h]
 $V_{su,i}$ - količina zraka dovođena mehaničkim sustavom ventilacije [m^3/h]
 $V_{mech,inf,i}$ - višak odvedenog zraka iz prostorije [m^3/h]
 $f_{V,i}$ - faktor smanjenja temperaturne razlike

$$f_{V,i} = \frac{\vartheta_{int,i} - \vartheta_{su,i}}{\vartheta_{int,i} - \vartheta_e}$$

$\theta_{su,i}$ - temperatura dobavnog zraka (može biti viša od temperature u prostoriji) [°C]

Višak odvedenog zraka može se odrediti prema:

za cijelu zgradu: $V_{mech,inf} = \max(V_{ex} - V_{su}, 0)$ [m³/h]

za prostoriju: $V_{mech,inf,i} = V_{mech,inf} \cdot (V/\Sigma V)$ [m³/h]

1.3. Prostorii s prekidom grijanja

Prostorii s prekidima grijanja zahtijevaju dodatnu toplinu za zagrijavanje do projektne temperature prostorije nakon što ona u periodu prekida grijanja padne.

Toplina za zagrijavanje ovisi o:

- toplinskom kapacitetu elemenata građevine
- vremenu zagrijavanja
- temperaturnom padu tijekom prekida
- svojstvima sustava regulacije

$$\Phi_{RH,i} = A_i \cdot f_{RH} \quad [W] \quad (17)$$

A_i - površina poda grijanog prostora sa ½ debljine zidova [m²]

f_{RH} - korekcijski faktor ovisan o vremenu zagrijavanja i pretpostavljenom padu temperature za vrijeme prekida [W/m²].

Tablica 13. Korekcijski faktor, f_{RH} za nestamb. zgrade, noćni prekid maksimalno 12 h

Vrijeme zagr. h	f_{RH} W/m ²								
	Pretpostavljeni pad temperature za vrijeme prekida								
	2 K			3 K			4 K		
	masa zgrade			masa zgrade			masa zgrade		
	mala	srednja	velika	mala	srednja	velika	mala	srednja	velika
1	18	23	25	27	30	27	3	27	31
2	9	16	22	18	20	23	22	24	25
3	6	13	18	11	16	18	18	18	18
4	4	11	16	6	13	16	11	16	16

Tablica 14. Korekcijski faktor, f_{RH} za stambene zgrade, noćni prekid maksimalno 8 h

Vrijeme zagr. h	f_{RH} W/m ²		
	Pretpostavljeni pad temperature za vrijeme prekida		
	1 K	2 K	3 K
	masa zgrade velika	masa zgrade velika	masa zgrade velika
1	11	22	45
2	6	11	22
3	4	9	16
4	2	7	13

2. TOPLINSKO OPTEREĆENJE

prostorija:
$$\Phi_{HL,i} = \Phi_{T,i} + \Phi_{V,i} + \Phi_{RH,i} \quad [\text{W}] \quad (18)$$

$\Phi_{T,i}$ - transmisijski gubici topline prostorije [W]

$\Phi_{V,i}$ - ventilacijski gubici topline prostorije [W]

$\Phi_{RH,i}$ - toplina za zagrijavanje zbog prekida grijanja [W]

zgrada:
$$\Phi_{HL} = \Sigma\Phi_{T,i} + \Sigma\Phi_{V,i} + \Sigma\Phi_{RH,i} \quad [\text{W}] \quad (19)$$

$\Sigma\Phi_{T,i}$ - suma transmisijskih gubitaka svih prostora isključujući toplinu koja se izmjenjuje između dijelova zgrade ili prostorija [W]

$\Sigma\Phi_{V,i}$ - suma ventilacijskih gubitaka svih prostorija isključujući toplinu koja se izmjenjuje između dijelova zgrade ili prostorija [W]

bez sustava ventilacije:
$$\Sigma V_i = \max\left(\Sigma 0,5 \cdot V_{\text{inf},i}, \Sigma V_{\text{min},i}\right)$$

sa ventilacijskim sustavom:
$$\Sigma V_i = 0,5 \cdot \Sigma V_{\text{inf},i} + (1 - \eta_V) \cdot \Sigma V_{\text{su},i} + \Sigma V_{\text{mech,inf},i}$$

$\Sigma\Phi_{RH,i}$ - suma toplina za zagrijavanje svih prostorija zbog prekida grijanja [W]

η_V - djelotvornost sustava povrata topline (rekuperatora), ako ga nema $\eta_V = 0$

POSTUPAK PRORAČUNA TOPLINSKOG OPTEREĆENJA GRIJANE PROSTORIJE

određivanje vrijednosti vanjske projektne temperature i srednje godišnje vanjske temperature

određivanje stanja (grijana/negrijana) i unutarnjih projektних temperatura pojedine grijane prostorije

određivanje toplinskih značajki svih građevinskih elemenata svake (grijane i negrijane) prostorije

izračunavanje projektnih transmisijskih toplinskih gubitaka množenjem izračunate vrijednosti koeficijenata transmisijskih toplinskih gubitaka i razlike projektnih temperatura

izračunavanje ventilacijskih toplinskih gubitaka množenjem vrijednosti koeficijenata ventilacijskih toplinskih gubitaka i razlike projektnih temperatura

izračunavanje ukupnih projektnih toplinskih gubitaka prostorije zbrajanjem transmisijskih i ventilacijskih gubitaka

izračunavanje dodatnog kapaciteta za zagrijavanje prostorije u slučaju grijanja s prekidima

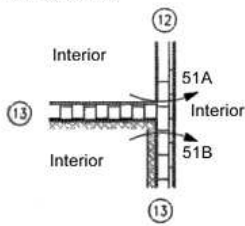
izračunavanje ukupnog projektnog toplinskog opterećenja zbrajanjem toplinskih gubitaka i dodatnog kapaciteta za ponovno zagrijavanje

Tablica 15. Linearni koeficijent prolaza topline linearnog toplinskog mosta, Ψ_l

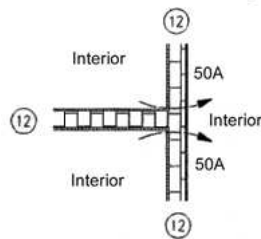
Šifra	Opis	Ψ_l W/mK
01A	Kut vanjskog zida	0,010
02A	Kut vanjskog zida susjedne zgrade, od unutra prema vani	0,010
02B	Kut vanjskog zida susjedne zgrade, od unutra prema susjednoj zgradi	0,010
03A	Završetak unutarnjeg zida prema vanjskom izoliranom zidu	0,195
04A	Završetak unutarnjeg pregradnog zida prema vanjskom izoliranom zidu, prema vani	0,125
05A	Završetak unutarnjeg pregradnog zida prema vanjskom izoliranom zidu, prema vani kroz maksimalnu izolaciju	0,125
05B	Završetak unutarnjeg pregradnog zida prema vanjskom izoliranom zidu, prema vani kroz minimalnu izolaciju	0,125
11A	Strop prizemlja prema tavanu na susjednoj zgradi	0,330
11B	Strop prizemlja prema tavanu susjedne zgrade	0,330
12A	Strop prizemlja, od unutra prema vanjskom zraku	0,330
12B	Strop prizemlja, od unutra prema tavanu	0,330
13A	Strop prizemlja na istocnoj fasadi, od unutra prema vanjskom zraku	0,330
13B	Strop prizemlja na istocnoj fasadi, od unutra prema tavanu	0,330
14A	Strop prizemlja prema tavanu, unutarnji zid	0,010
15A	Strop prizemlja prema tavanu, unutarnji pregradni zid, prema tavanu	0,010
21A	Strop podruma prema podrumu na susjednoj zgradi	0,325
21B	Strop podruma prema susjednoj zgradi	0,325
22A	Strop podruma, ne izolirani podrumski zid ili podrum, od unutra prema podrumu ili podrumskoj prostoriji	0,325
22B	Strop podruma, ne izolirani podrumski zid ili podrum, od unutra prema vani	0,325
23A	Strop podruma, izolirani podrumski zid, od unutra prema podrumskoj prostoriji	0,325
23B	Strop podruma, izolirani podrumski zid, od unutra prema vani	0,325
24A	Unutarnji zid koji prolazi kroz strop podruma, od unutra prema podrumskoj prostoriji ili podrumu, direktno	0,240
25A	Unutarnji pregradni zid na stropu podruma, na podrumskom zidu, od unutra prema podrumu, direktno	0,240
28A	Unutarnji pregradni zid prema stepeništu (na podrumskom zidu), od unutra prema stepeništu	0,040
28C	Unutarnji pregradni zid prema stepeništu (na podrumskom zidu), od podrumске prostorije prema stepeništu	0,170
29A	Unutarnji pregradni zid prema stepeništu (na izoliranom podrumskom zidu), od unutra prema stepeništu	0,040
29C	Unutarnji pregradni zid prema stepeništu (na izoliranom podrumskom zidu), od podruma prema stepeništu	0,095

30A	Unutarnji pregradni zid prema stepeništu (na stropu podruma), od unutra prema stepeništu	0,040
31A	Unutarnji pregradni zid na stropu podruma, od unutra prema podrumu	0,040
34A	Kut pregradnog zida	0,035
35B	Križanje pregradnog zida, most kroz ravni zid	0,030
41A	Kut vanjskog podrumskog zida, na podrumu, od podrumске prostorije prema vani	0,035
41B	Kut vanjskog podrumskog zida, na podrumu, od podrumске preostorije prema podrumu	0,035
42A	Kut izoliranog vanjskog podrumskog zida, od podruma prema vani	0,010
43A	Kut vanjskog podrumskog zida, od podruma prema vani	0,035
47A	Unutarnji izolirani podrumski zid koji završava na vanjskom zidu (izoliranom i neizoliranom), od unutra prema vani kroz izolaciju	0,010
47B	Unutarnji izolirani podrumski zid koji završava na vanjskom zidu (izoliranom i neizoliranom), od unutra prema vani kroz neizolirani dio	0,030
48A	Unutarnji izolirani podrumski zid koji završava na izoliranom vanjskom zidu, od unutra prema vani kroz izolaciju	0,010
48B	Unutarnji izolirani podrumski zid koji završava na izoliranom vanjskom zidu, od unutra prema vani kroz neizolirani dio	0,130
49A	Unutarnji podrumski zid koji završava na vanjskom zidu, od unutra prema vani	0,030
50A	Križanje unutarnjeg podrumskog zida, kroz ravni zid	0,030
51A	Križanje unutarnjeg izoliranog podrumskog zida, kroz ravan neizolirani zid	0,030
51B	Križanje unutarnjeg izoliranog podrumskog zida, kroz ravan izolirani zid	0,010
61A	Donji dio ulaznih vrata	0,130
61B	Gornji dio ulaznih vrata	0,120
61C	Bocni dio ulaznih vrata	0,120
62A	Donji dio prozora	0,120
62B	Gornji dio prozora	0,120
62C	Bocni dio prozora	0,120
63A	Donji dio prozorskih vrata	0,130
63B	Gornji dio prozorskih vrata	0,120
63C	Bocni dio prozorskih vrata	0,120
64A	Donji dio garažnih vrata	0,130
64B	Gornji dio garažnih vrata	0,120
64C	Bocni dio garažnih vrata	0,120
65A	Donji dio unutarnjih vrata	0,130
65B	Gornji dio unutarnjih vrata	0,120
65C	Bocni dio unutarnjih vrata	0,120
66	Bocni dio vrata na unutarnjem zidu	0,540

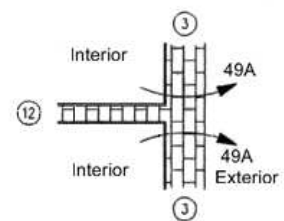
51: Internal cellar wall crossing with insulation

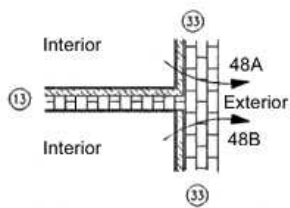
50: Internal cellar wall crossing

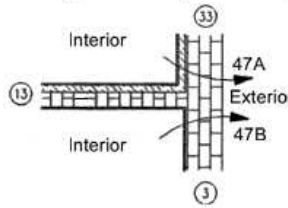
49: Internal cellar wall ending to external wall

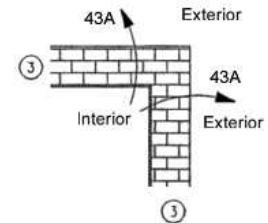
48: Internal insulated cellar wall ending to insulated external wall

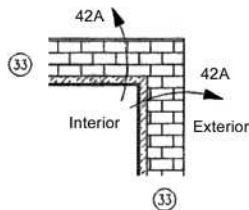
47: Internal insulated cellar wall ending to external (ins + not ins)

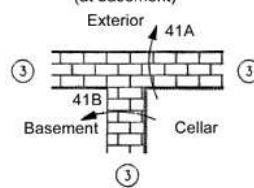
43: Cellar wall angle without insulation

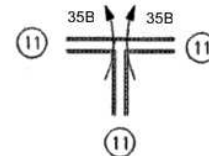
42: Cellar wall angle with insulation

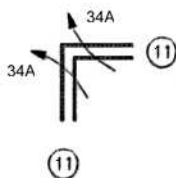
41: Cellar wall angle without insulation (at basement)

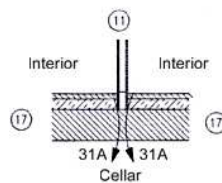
35: Internal separation crossing

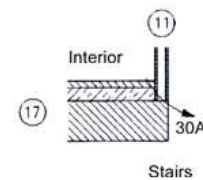
34: Internal separation angle

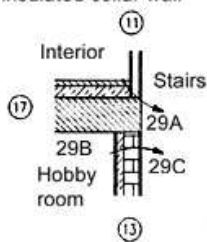
31: Internal separation on ground floor floor

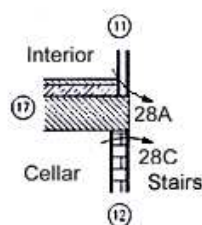
30: Internal separation to staircase

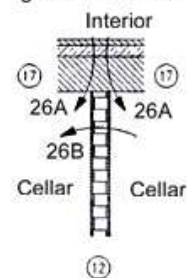
29: Internal separation to staircase on insulated cellar wall

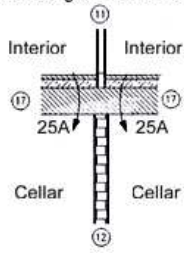
28: Internal separation to staircase on cellar wall

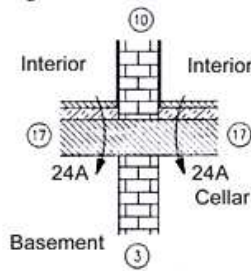
26: cellar wall to ground floor floor

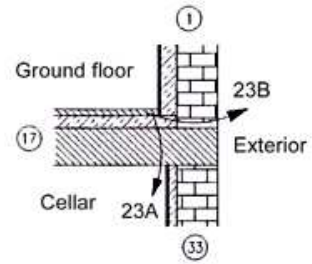
25: Internal separation and internal cellar wall on ground floor floor

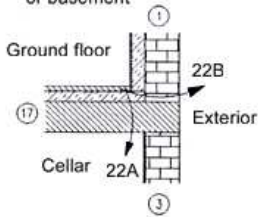
24: Internal wall crossing ground floor floor

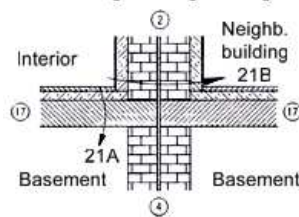
23: Ground floor floor insulated cellar wall

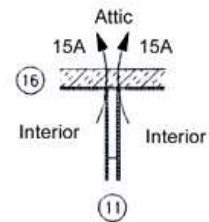
22: Ground floor floor non insulated cellar wall or basement

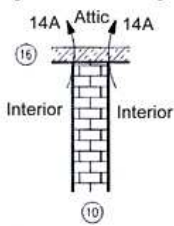
21: Ground floor floor of neighbouring building

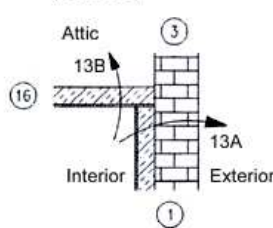
15: Internal separation on ground floor ceiling

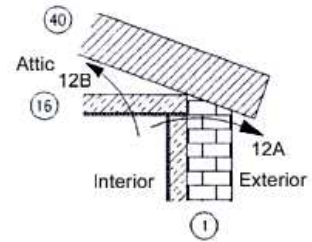
14: Internal wall on ground floor ceiling

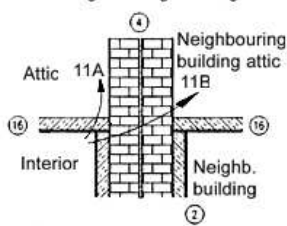
13: Ground floor ceiling (east side)

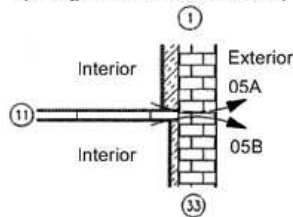
12: Ground floor ceiling

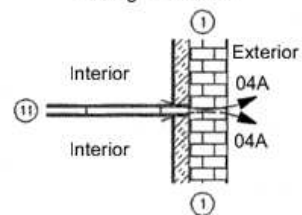
11: Ground floor ceiling of neighbouring building

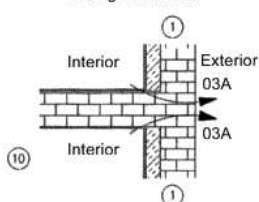
05: Internal separation ending to external (change in insulation thickness)

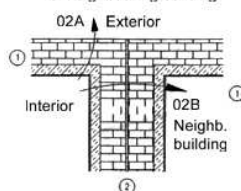
04: Internal separation ending to external

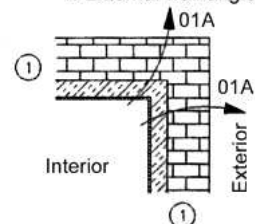
03: Internal wall ending to external

02: External wall angle of neighbouring building

1: External wall angle

Tablica 16. Koeficijenti prolaza topline za zidove k [W/(m²K)]

Koeficijent prolaza topline [W/(m ² K)]	k							
Opeka – debljina [cm]	7	12	25	38	51	64	77	
Puna opeka								
Vanjski zid 1800 kg/m ³	---	---	1.97	1.50	1.21	1.01	0.87	
Unutarnji zid	2.97	2.36	1.71	1.35	1.12	---	---	
Šuplja opeka								
Vanjski zid 1400 kg/m ³	---	---	1.65	1.23	0.99	0.81	0.69	
Unutarnji zid	2.38	2.13	1.48	1.13	0.92	---	---	
Šuplji blok								
Tri reda šupljina 1400 kg/m ³	---	---	1.43	1.05	---	---	---	
1600 kg/m ³	---	---	1.57	1.23	---	---	---	
Kamen – debljina [cm]	30	40	50	60	70	80	100	
Porozni 2600 kg/m ³	2.98	2.65	2.37	2.15	1.97	1.81	1.57	
Tvrđi 2600 kg/m ³	3.42	3.12	2.86	2.64	2.45	2.29	2.04	
Beton – debljina [cm]	5	10	15	20	25	30	40	50
MB ≤ 100 vanjski zid	---	---	---	---	2.70	2.47	2.13	1.86
Unutarnji zid	---	---	2.63	2.42	2.24	2.09	---	---
MB ≤ 160 vanjski zid	---	---	---	---	3.00	2.79	2.44	2.17
Unutarnji zid	---	---	2.83	2.64	2.49	2.35	---	---
Laki beton								
Vanjski zid 1000 kg/m ³	---	---	1.57	1.29	1.08	0.94	0.74	0.60
Unutarnji zid	2.24	1.77	1.41	1.17	1.00	0.87	---	---
Tanki unutarnji zid –debljina [cm]	5	6	7.5	10	12.5	15		
Gipsane ploče, rabc	2.58	2.44	2.27	2.02	1.83	1.66		
Ploče od drvene vune	1.63	1.48	1.28	1.07	0.91	0.79		

Tablica 17. Koeficijenti prolaza topline za vrata k [W/(m²K)]

Koeficijent prolaza topline [W/(m ² K)]	k
Vrata	
Vanjska vrata – drvena, plastična	3.5
Vanjska vrata – metalna neizolirana	5.5
Vanjska vrata – metalna izolirana	4.0
Balkonska vrata – drvena sa staklom, dvostruka	2.3
Unutarnja drvena vrata	2.0

Tablica 18. Otpori prijelazu topline na unutarnjoj i vanjskoj strani plohe prostorije

R_u, R_v [(m ² K)/W]		
	R_u	R_v
- Pregradni zidovi i unutarnji prozori, te stropovi i podovi pri prolazu topline odozdo prema gore	0.13	
- Stropovi i podovi pri prolazu topline odozgo prema dolje	0.17	
- Vanjske površine pri srednjoj brzini vjetra		0.04
- Viseće fasade i ravni krovovi		0.08

Tablica 19. Koeficijenti prolaza topline za ostakljene plohe, prozore i balkonska vrata

Koeficijent prolaza topline [W/(m ² K)]	Staklo ^{*)} k_{st}	Prozori i balkonska vrata, uključivo okvir ^{**) k_p}				
		Grupe materijala okvira				
		1	2.1	2.2	2.3	3
Jednostruko staklo	5.8			5.2		
Izolirajuće staklo s međurazmakom 6 ÷ 8 mm	3.4	2.9	3.2	3.3	3.6	4.1
Izolirajuće staklo s međurazmakom 8 ÷ 10 mm	3.2	2.8	3.0	3.2	3.4	4.0
Izolirajuće staklo s međurazmakom 10 ÷ 16 mm	3.0	2.6	2.9	3.1	3.3	3.8
Izolirajuće staklo s 2 međurazmaka 6 ÷ 8 mm	2.4	2.2	2.5	2.6	2.9	3.4
Izolirajuće staklo s 2 međurazmaka 8 ÷ 10 mm	2.2	2.1	2.3	2.5	2.7	3.3
Izolirajuće staklo s 2 međurazmaka 10 ÷ 16 mm	2.1	2.0	2.3	2.4	2.7	3.2
Dvostruko staklo s međurazmakom 20 ÷ 100 mm	2.8	2.5	2.7	2.9	3.2	3.7
Trostruko obično i izolirajuće staklo s međurazmacima 10 ÷ 16 mm	2.0	1.9	2.2	2.4	2.6	3.1
Dvostruko ostakljenje iz 2 izolirajuća stakla (4 sloja) s međurazmacima 10 ÷ 16 mm	1.4	1.5	1.8	1.9	2.2	2.7

Termoizolirajuće staklo s međurazmakom

14 mm 1.3 1.4 1.7 1.9 2.1 2.7

Napomena: *) Udio okvira u ukupnoj površini <5%

***) Grupa materijala okvira 1 Prozori s drvenim ili plastičnim okvirima

Koef. prolaza topline okvira $k_o \leq 2.0$

W/(m²K)

2.1 Metalni ili betonski okviri $k_o=2.0\div 2.8$
W/(m²K)

2.2 Metalni ili betonski okviri $k_o=2.8\div 3.5$
W/(m²K)

2.3 Metalni ili betonski okviri $k_o=3.5\div 4.5$
W/(m²K)

3 Ostali prozori